ཀོ་ཛོ་ རྫོད་ཆེད་ཀྱི་སྤྱིའི་ཉ་གསར་དུ་བརྟག་པ།

ནོར་བུ་རྒྱ་མཚོས་བརྩམས།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

A 刀 6

༄༅། །སྒྲ་རིག་པ་ལས་བརྩམས་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་གོ་ཇོན་དང་ཇེས་ཇོན་ལ་ཐ་སྙད་རིག་པ་དང་གནས་སྐབས་རིག་པ་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་རིག་གཞུང་དང་སྦྱར་ནས་དཔྱད་པ་སྒྱུ་རེངས་གསར་བའི་འཛུམ་མདངས་བློ་གསལ་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

ནོར་བུ་རྒྱ་མཚོས་བརྩམས།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

语言学新探/俄日尖措著. - 北京: 民族出版社，
2002.4
ISBN 7 - 105 - 05456 - 5

Ⅰ.语... Ⅱ.俄... Ⅲ.藏语 - 研究 Ⅳ.H214

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2003)第 023114 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号　　邮编 100013

http://www.e56.com.cn)

迪鑫印刷厂印刷

各地新华书店经销

2003 年 4 月第 1 版　2003 年 4 月北京第 1 次印刷

开本:787×1092mm 1/32　印张:7

印数:0001 - 1500　定价:9.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社藏文发行科联系退换

联系电话:(010)64234411 转 6509,6510

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་པ། ཏ་རྡོ།
责 任 编 辑: 达多
མཛེས་ཆ་རྟུས་འགོད་པ། ཀརྨ་རྡོ་རྗེ་ཚེ་རིང་།
装 帧 设 计: 吾要

རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་གོ་དོན་གསར་དུ་བརྟག་པ།

*

ཉོར་བུ་རྒྱ་མཚོས་བརྩམས།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་བསྐྲུན་ཞིང་འགྲེམ་སྤེལ་བྱས།
(པེ་ཅིན་ཧྲོ་ཕིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ། སྦྲག་ཨང་། 100013)
http://www.e56.com.cn
ཧེ་ཞིན་པར་ཁང་གིས་པར་བཏབ།
2003ལོའི་ཟླ་4པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།
2003ལོའི་ཟླ་4པར་པེ་ཅིན་དུ་པར་ཐེངས་དང་པོ་བརྒྱབ།
དེབ་ཚད། 787×1092mm 1/32 དཔར་ཤོག 7
དཔར་གྲངས། 0001－1500 རིན་གོང་སྒོར9.00ཡིན།

དཀར་ཆག

སྔོན་འགྲོ། 1

ས་བཅད་དང་པོ།　ཐ་སྙད་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་རྫས་གཙོ་བོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བཤད་པ། 4

ས་བཅད་གཉིས་པ།　ཐ་སྙད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་ཐ་སྙད་དེ་དག་ཡུལ་ལ་རགས་པའི་ཚུལ་བཤད་པ། 34

ས་བཅད་གསུམ་པ།　གནས་སྐབས་དབང་གིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་ངེས་ཚུལ་དང་ཐ་སྙད་འཕེལ་ཚུལ་བཤད་པ། 102

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbo

སྔོན་འགྲོ།

སྤྱིར་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་དེ་ཉིད་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བས་ཇི་བཞིན་རྟོགས་དཀའ་བ་མ་ཟད་རྣམ་གྲངས་ཀྱང་དཔག་དཀའ་བས་རྣམ་དབྱེ་ཡང་འབྱེད་དཀའ་ན་ཡང་། དེང་དུས་སུ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱོགས་བསྡུས་མཛད་དེ་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གྲངས་སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་ལྷག་བཀར་ནས་ཞིབ་འཇུག་གནང་ཞིང་འབྲས་བུ་གཡུར་དུ་ཟ་བ་བླངས་ཡོད་ལ། རིག་གཞུང་དེ་དག་གི་ཁྲོད་དུ་འགྲོ་བ་མིའི་ཁྲིད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐད་ཆ་ནི། རིག་གཞུང་གཞན་དག་འཕེལ་རྒྱས་དང་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་རྨང་གཞི་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྒྲ་རིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་ལས་ཀ་ཡང་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲ་རིག་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཕྱིར་འདྲང་ཞིག་བརྒྱབ་ན་དོན་དག་ཞིག་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ་སྟེ། འཛམ་གླིང་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ལ་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་ཡར་སྔོན་དུ་སྒྲོལ་རྒྱུན་གྱི་བརྡ་སྤྲོད་རིག་པ་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང་། དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་མཇུག་ཏུ་ཏར་པིན་གྱི་སྐྱེ་དངོས་འཕེལ་འགྱུར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས། ཏན་མུས་སྒྲ་རིག་པའི་མཁས་པ་རཱ་སིག (R. K. Rask) སོགས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་བསྡུར་སྨྲ་བའི་སྒྲ་རིག་པའི་གྲུབ་མཐའི་སྒྲོལ་བཏོད། དེའི་རྗེས་སུ་དངོས་པོའི་གྲུབ་སྟངས་དང་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་སྒྲིག་གཞི་དང་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུས་གསལ་པོ་ལོན་ནས། དངོས་པོའི་གྲུབ་རྒྱུའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒྲིགས་ཤིང་། སྒྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་རིག་པ་དང་རྗེས་མཐུན་པའི་

རིགས་ལམ་བཀོལ་ཏེ་སྒྲིག་གཞི་སྒྲ་རིག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་ཕྱེས། གྲུབ་མཐའི་འདིའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོ་ནི་སི་ཝིས་སིའི་སྒྲ་བ་ཆེན་མོ་སོའུ་ཞིས་ཨེར(F. De Saussure)ཡིན་ལ། གྲུབ་མཐའ་འདིའི་རྗེས་སུ་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་བའི་མཇུག་ནས་ཉི་ཤུ་བའི་བར་ཨ་མེ་རི་ཀའི་སྒྲ་བ་ཆེན་མོ་ཆོམ་སི་ཀེ(N. Chomsky) ཡིས་རྩིས་རིག་གཏན་ཚིགས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས། བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་གསར་བརྗེ་བགྱིས་ཏེ་འཕེལ་འགྱུར་སྒྲ་རིག་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའི་སྲོལ་བཏོད་ཅིང་སྒྲ་རིག་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚད་སྡུར་ལས་ཇེ་མཐོར་བཏང་བ་རེད། དེ་ལྟར་སྒྲ་རིག་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་གོམ་ཁ་ནམ་ཡང་འཇགས་པ་མེད་པར་མདུན་ནས་མདུན་དུ་སྐྱོད་བཞིན་ཡོད་ལ། འགྲོ་བ་མིའི་རིག་གཞུང་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་སྒྲ་རིག་པས་གོ་ས་ངེས་ཅན་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྒྲ་རིག་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་རྩོམ་རིག་དང་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཡང་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

བོད་སྐད་དང་བོད་ཡིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ན་ཡང་། རྣམ་དབྱེ་ཙམ་གྱི་བསྡུས་བཅས་ཀྱི་བརྟན་པའི་རང་བཞིན་དང་། ཚིག་ཕྲད་ཀྱི་སྦྱའི་འཇུག་ཚུལ་ལམ་སྦྱའི་སྒྲིག་གཞི་ཙམ་དང་ཡང་ན་བྱ་ཚིག་གི་གཟུགས་འགྱུར་ཙམ་ལ་སྒྲ་རིག་མཁས་པ་རྣམས་བློ་ཕྱོགས་ཏེ་འདུག་པའི་སྐབས་མིན་ཏེ། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་སྒྲ་རིག་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་རིག་པའི་ཁྱབ་ཁོངས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་ནས་ཞིབ་འཇུག་གནང་སྟེ་འབྲས་བུ་གཡུར་ཟ་བ་བླངས་ཟིན་པ་དང་། རང་ཅག་བོད་ཀྱི་དབང་དུ་བཏང་ན་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཐོན་མི་སམ་བྷོ་ཊ་ནས་བཟུང་སྒྲ་རིག་པ་ཤིན་ཏུ་དར་ཞིང་། དེ་ནས་ལོ་ཙཱ་བ་ལྡེ་ཁྲི་འབྲུག་སྐབས་ཀྱང་སྒྲ་རིག་པའི་གཞུང་དར་ཆེ་ལ། དགེ་སློང་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱ་ན་ཀཱིརྟིའི་སྐབས་སུ་ཡང་སྒྲ་རིག་པའི་བསྟན་པ་དར་སོང་། དེའི་ཕྱིས་སུ་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི

ས་བཅད་ཀྱིས་བཅིངས་པའི་སྒྲ་རིག་པའི་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་མ་དར་བས་མཁས་པ་རྣམས་ལའང་ཕྱོགས་རེ་བའི་སྐྱོན་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། རྣམ་དབྱེ་ངོས་འཛིན་དང་དབྱངས་གསལ་གྱི་གྲངས་སོགས་སུམ་རྟགས་སྐབས་ཀྱི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་གི་སྟེང་ཞལ་མཐུན་མ་བྱུང་བས་འབྲས་བུ་ཡང་ལེགས་པོ་ཐོན་མ་ཐུབ་པའི་ཕྱོགས་ཡོད་པར་བརྟེན། རང་ཅག་བོད་ཀྱི་སྒྲ་རིག་པ་དེ་སྔར་དར་དྲགས་ཀྱང་ཕྱིས་དེ་འདྲ་འཕེལ་རྒྱས་སུ་མ་སོང་སྟབས། ཕྱི་གླིང་པའི་སྒྲ་རིག་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ལོ་རྒྱུས་དང་གོ་ལྡོག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད། དེ་ཕྱིར་རང་ཅག་གིས་སྐད་དང་ཡི་གེའི་ཞིབ་འཇུག་གི་ཁྱབ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད་དེ། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དེང་རབས་ཚན་རིག་གཞན་དང་འབྲེལ་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ན། ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཐག་གཅད་ཐུབ་མེད་པ་འགའ་ཤས་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཆོད་ཡོང་སྟེ། དཔེར་ན་སྒྲའི་གདངས་སམ་ཡི་གེའི་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་དངོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲའི་རིག་པས་ཐོབ་ཐང་དང་དབྱངས་གསལ་གྱི་རབ་དབྱེ་གསལ་པོར་ཡོང་བ་མ་ཟད། ཚད་མའི་སྐབས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་རིག་པས་མིང་དང་ཕྲད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་པོར་མངོན་ཡོང་བ་སོགས་དགེ་མཚན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས། ང་ཚོས་སྒྲ་རིག་པ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དུས། ངེས་པར་ཅུང་ཟད་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚན་རིག་གི་ཁོར་ཡུག་ནང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་རིགས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བརྡ་ཆད་ཀྱང་གཡར་བ་དང་གསར་དུ་བཟོ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་བ་རེད། དེ་ཡང་འདིར་སྐབས་སུ་གླེང་བར་བྱ་བ་ལ། ས་བཅད་ཅམ་སྟོན་དུ་སྒྲིག་པ་པོར་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་པ་སྟེ། ས་བཅད་དང་པོ་ནི་ཐ་སྙད་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཟླས་གཙོ་བོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བརྟག་པ། ས་བཅད་གཉིས་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་དང་དེ་དག་ཡུལ་ལ་རགས་པའི་ཚུལ་བརྟག་པ། ས་བཅད་གསུམ་པ་ནི་གནས་སྐབས་དབང་གིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་ངེས་ཚུལ་དང་ཐ་སྙད་འཕེལ་ཚུལ་བརྟག་པ་གསུམ་མོ།

1
ས་བཅད་དང་པོ། ཐ་སྙད་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཟླས་གཙོ་བོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་བརྟག་པ།

1.1 ཐ་སྙད་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ལ་རྩུང་ཟད་བརྟག་པ།

དེ་ཡང་ས་བཅད་འདིའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཟླས་གཙོ་བོ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་ངོ་སྤྲོད་པ་ནི་གཙོ་བོར་འཛིན་འོས་ཀྱང་། སྐབས་བབས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དེ་ཚོགས་ཆུང་ཞིང་ལེགས་པོར་རྟོགས་པ་ལ། ཐོག་མར་ཅི་ཞིག་ལ་ཐ་སྙད་དང་། ཐ་སྙད་རིག་པ། ཐ་སྙད་རིག་པའི་གནས་ཟེར་བ་གསལ་པོར་གོ་དགོས་སྟབས། འདིར་བདག་གིས་རང་ཅག་གི་སློལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་གླེགས་བམ་རི་བོ་ལྟར་དཔངས་མཐོ་ལ་རྒྱ་མཚོ་ལྟར་གཏིང་ཟབ་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པ་ལས་རང་གིས་ནུས་ཚོད་ཀྱིས་རིག་པའི་རིན་ཐང་གི་བཅུད་ཀྱིས་ཕྱུག་པའི་འཐད་ལྡན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། དེང་རབས་ཚན་རིག་ལ་གཞི་བཅོལ་བའི་ཚད་ལྡན་གཞུང་ལུགས་ཕན་ཚུན་ཞིབ་བསྡུར་བྱས་ཏེ། ཐ་སྙད་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་གཞུང་ལུགས་སམ་ཐ་སྙད་རིག་པ། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་རིག་གཞུང་སྟེ་ཐ་སྙད་རིག་གནས་བཅས་ཅུང་ཟད་བཤད་པར་བྱའོ།

1.1.1 ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱུང་བ།

ཐ་སྙད་ཅེས་པའི་མིང་འདི་རང་ཅག་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སུ་གནའ་དུས་ནས་རྒྱུན་

ལྷར་གྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས《དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ》ཀྱི་རབ་བྱེད་ཉི་ཤུ་བཞི་བ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བརྟག་པ་ཞེས་པ་ལས“ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར༎ དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས༎”ཞེས་བྱུང་བ་སོགས་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། བོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་ཐ་སྙད་ཅེས་པའི་བརྡ་ཆད་ཡོངས་སུ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱས་པ་དང་། དེའི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་རྣམ་བཤད་ཀྱང་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཡོད་དེ། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེ་བཙན་སྐབས་ལོ་ཙཱ་བ་ལྕེ་ཁྱི་འབྲུག་གིས་མཛད་པར་དཔང་ལོ་ཙཱ་བ་སོགས་ཀྱིས་བཞེད་པའི་སྒྲའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་མོ《གནས་བརྒྱད་ཆེན་པོ་རྩ་འགྲེལ》དུ། “ཐ་སྙད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་དངོས་པོར་བརྟགས(བཏགས)པ་སྟེ། དེ་ཡང་བཏགས་པ་དང་འཇུག་པ་དང་བརྗོད་པར་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་དོ།”ཞེས་དང“ཐ་སྙད་ནི་དངོས་པོ་ལ་ཐ་སྙད་མེད་པ་ལ་ནན་གྱིས་བཏགས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བཏགས་པའི་ཤེས་པ་ནི་འདི་ཀ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པའོ། བརྗོད་པ་ནི་འདི་ཀའོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲའོ། འཇུག་པ་ནི་ཀ་བ་ཡིན་པས་ཁང་ཁྱིམ་བྱེད་པར་རྩོམ་པ་ལ་སོགས་པའོ། ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ།”ཞེས་བྱུང་བ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན། ཐ་སྙད་ནི་དངོས་པོ་སྟེ་ཚད་མའི་ལུགས་ལ་རྟག་དངོས་གཉིས་སུ་ཕྱེས་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་ལ། ཐ་སྙད་མེད་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་པ་ཞིག་མིན་པར། བློ་ཚད་མས་གཞལ་བྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་བྱ་དང་། རྟོག་པས་བཏགས་པའི་ཡུལ་སོགས་ཡོད་པ་དང་ཡོད་དུ་རུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བློས་བཏགས་པའི་བརྡ་ཙམ་མམ་ཆོས་དེའི་རང་གི་ངོ་བོར་འཛིན་པའི་མཚན་མ་ཙམ་ལ་བྱ་དགོས་པར་འདོད་ཅིང་། བརྡ་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་སྨད་ནས་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་སྟོད་བར་

བོད་དུ་བྱུང་བའི་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས《མཁས་འཇུག》ཅེས་པ་ལས།

“ཐོག་མར་སྦྱར་བ་བརྡ་ཡིན་ལ།།
ཕྱི་ནས་དཔྱོད་པ་ཐ་སྙད་ཡིན།།”

ཞེས་བྱུང་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་ལེགས་བཤད་དེ། དེའི་དོན་ནི་ཐ་སྙད་ལ་རིགས་མང་ཡང་སྒྲ་རིག་པའི་དོན་ལ་མཚོན་ན། དངོས་པོའམ་ཤེས་བྱ་སྣ་ཚོགས་ལ་ཐོག་མར་འདོད་པ་ལྟར་སྦྱར་བའི་མིང་དང་ཚིག་སོགས་ནི་བརྡ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བརྡའི་ཆེད་དུ་བཏགས་ཤིང་ཕྱིས་སུ་ཡང་བརྡ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོག་མའི་དངོས་པོ་དེ་དང་དེའི་རིགས་ལ་རྗེས་སུ་དཔྱོད་པའམ་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་འཛིན་བྱེད་དུ་གྱུར་ཅིང་མཚོན་བྱ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ངེས་པ་མི་རྣམས་ལ་གཏན་འཇགས་སུ་གོམས་པར་གྱུར་པའི་བརྡའམ་བརྡ་ཙམ་པོ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལའང་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད་དེ། དཔེར་ན། སྔོན་གྱི་ཀན་པོ་དེ་དག་གིས་མདུན་གྱི་གསོམ་ཤིང་ལ་བལྟས་ཏེ་འདི་སྡོང་པོ་འོ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་པས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཤེས་ཤིང་། ཕྱིས་ཀྱང་མི་གཞན་གྱིས་སྡོང་པོ་ཞེས་པ་དེ་གསོམ་ཤིང་སོགས་ཤིང་གི་ངོ་བོར་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཚབ་མར་བྱེད་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཡིན་ནོ།

བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོའི་གཞུང་དུ་ཐ་སྙད་ནི་ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པར་དགོངས་ཏེ། འདི་ནི་མེ་ཏོག་གོ་སྙམ་པ་ནི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་བློའི་ཐ་སྙད་དང་། མེ་ཏོག་ཅེས་སྨྲ་བ་ནི་བརྗོད་པའི་ཐ་སྙད། མེ་ཏོག་ལེན་པ་ནི་འཇུག་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡིན་པས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ནི་མཚོན་བྱ་མཚོན་བྱེད་ངེས་གཏན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ།

ཐ་སྙད་ནི་མིང་གི་ཐ་སྙད་དང་ཚིག་གི་ཐ་སྙད་གཉིས་སུ་ཡང་བཞེད་དེ།

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbo

རི་བོ་དང་། ཆུ་བོ། གངས་རི། ནགས་ཚལ་སོགས་དང་པོ་མིང་གི་ཐ་སྙད་དང་། རི་བོ་མཐོ་ཞིང་ཆུ་བོ་དྭངས། གངས་རི་དཀར་ལ་ནགས་ཚལ་མཛེས། ཞེས་པ་ཚིག་གི་ཐ་སྙད་དུ་འདོད།

མི་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་བསམ་དོན་མཚོན་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཐ་སྙད་གཙོ་བོ་ནི་སྐད་ཆ་ཡིན་ཡང་སྐད་ཆས་ཐ་སྙད་ཀུན་ལ་ཁྱབ་བ་མེད་པ་དཔེར་ན་གཤམ་རི་མོ་བཞིན་ཡིན།

འདི་ལས་གཞན་གྱི་མཚོན་བྱ་མཚོན་བྱེད་དུ་གོམས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཐབས་ཏེ།① ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་དང་། ②སྐད་གདངས། ③ཡུལ་དུས། ④དྲི་མ། ⑤རིག་བྱ། ⑥གྱོན་ཆས། ལ་སོགས་པ་སྐད་མ་ཡིན་པའི་ཐབས་ལམ60%ཡིས་དོན་སྟོན་ཞེས་དེང་རབས་རིག་གཞུང་ལ་གྲགས། སྐད་ཆ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཀུན་ནི་འཇུག་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བཞག་ཚོག་པར་འདོད།

1.1.2 ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མཁས་པས་ཀྱང་ཐ་སྙད (symbol) ཞེས་པའི་བརྡ་ཆད་འདིར་གནའ་ཐོ་མོ་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། གནའ་རབས་ལའོ་སྔའི་དུས་སྐབས་སུ་ཅིས་ཧོའུ་སློབ་གསོ་མཁས་ཆེན་ཨའོ་གུ་སེ་ཐན

(Aurelius Augustinus)གྱིས་བརྡ་སྐད་ལ་འདི་ལྟར་འགྲེལ་བཤད་བྱས་ཡོད་དེ། ཁོང་གིས"བརྡ་སྐད་ནི་འདི་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡིས་ང་ཚོར་དངོས་པོ་དེ་ལ་རྟོག་པ་སྣ་ཚོགས་བཏགས་པ་ལས་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་གོ་བར་བྱེད་པ་ཞིག་གོ"①གསུངས། དེ་ལས"དངོས་པོ་དེ"ལ་བརྟེན་ནས"དངོས་པོ་གཞན"ཞིག་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་བརྡ་སྐད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་སྟེ། གཞན་ཡང་གོ་བྱེད་ཀུན་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་སྐད་རིགས་ལ་ལར་བརྡ་སྐད་དུ་མི་འགྲོ་སྟེ། འབྲུག་སྒྲ་གྲགས་ཤིང་སྤྲིག་དམར་འཁྲུག་པས་ཆར་ཆེན་འབབ་པར་གོ་བ་ནི་ སྔ་ལྟས་ཙམ་སྟེ་symptom ཟེར་ཞིང་བརྡ་སྐད་symbol ཟེར་བ་དང་ཁྱད་པར་ཆེ་བར་བཞེད། ཡིན་ན་ཡང་ཨའོ་གུ་སི་ཐིན་གྱི་བརྡ་སྐད་ཀྱི་ངེས་ཚིག་ཏུ་སྔ་ལྟས་ཙམ་པོ་བ་དང་བརྡ་སྐད་ཀྱི་ཁྱད་མ་ཕྱེས་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། སྐབས་དེ་དག་ཏུ་བརྡ་སྐད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོར་མ་གོ་བའི་སྐྱོན་ཡོད། དབྱིན་ཡིག་ཏུ་ཡང"བརྡ་སྐད"དང"སྔ་ལྟས་སམ་རྟགས"གཉིས་ནི་བྱིངས semeགཅིག་ པུ་ ལས་ མཆེད་ པའི་ མིང་ ཡིན་ པར་གསུངས་ཤིང་གནའ་རབས་གྲི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ལ"སྔ་ལྟས་སམ་རྟགས"དང་"བརྡ་སྐད"གཅིག་ཡིན་པར་ཡང་བཞེད།

ནུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཁས་པའི་ཁྲོད་ན་བརྡ་སྐད་དང་འབྲེལ་ཤིན་ཏུ་དམ་བའི་བསྟན་བཅོས་དང་པོ་འབྲི་མཁན་ནི་གྲི་རིགས་ཀྱི་གསོ་རིག་མཁས་ཆེན་ཧེ་པོ་ཁི་ར་ཏེས(Hippocrates སྤྱི་ལོ་སྔོན་གྱི་ལོ460—375)ཡིན་ལ། ཁོང་གིས《རྟགས་ལས་ནད་ངོས་འཛིན་པ》ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བྲིས། དེའི་རྗེས་ཀྱི་དུས་རབས་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་གནའ་རབས་ལྷོ་མའི་གསོ་རིག་དང་མཚན་

① 《བརྡ་སྐད། སྐད་དང་སྒྲུ་རྩལ》ཞེས་པའི་ཤོག་གྲངས12ནང་གསལ།

ཉིད་ཀྱི་མཁས་པ་ཀའེ་ལོན (Claudius Gulen སྤྱི་ལོ129—199བར) གྱིས《རྟགས་ཀྱི་རིག་པ》ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས།

ཧེ་པོ་ཁྲི་ར་ཏིས་འདས་རྗེས། གྲི་རིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་པ་རྣམས་ཀྱིས“བརྡ་སྐད”ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ། དེ་ནི་མིའི་ལུས་ཀྱིས་ནད་རྟགས་ཙམ་ལས་འདས་ཤིང་ཁྱབ་རྒྱ་ཆེ་ལ་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གཞན་དུ་བེད་སྤྱོད། བརྡ་སྐད་ཀྱི་རིག་པ་ཆ་ཚང་དུ་གཏོང་བའི་གོ་རིམ་ཁྲོད་དུ། མཚན་ཉིད་མཁས་ཆེན་པའེ་ལ་ཐའོ་དང་། ཡ་ལིས་སི་ཏོ་ཏེ་སོགས་ཀྱིས“སྐད་ཆ་ནི་སེམས་ཀྱི་བརྡ་སྐད་ཡིན”ཞེས་གསུངས་པས་ནུས་པ་ཆེན་པོ་བཏོན་ཡོད་པ་རྟོགས་ཐུབ་པ་མ་ཟད། ཞིག་རལ་དུ་གྱུར་པའི་གནའ་མཁར་ཕྱང་པའི་གྲུང་ཆག་ཉིལ་བའི་འོག་ནས་ཡེ་པོའུ་ཅིག་ལའོ་རིག་པའི (伊壁鸠鲁学派) མཚན་ཉིད་པ་ཧྲ་ལོ་ཡིས་མོ་སིས་བརྩམས་པར་གྲགས་པའི《བརྡ་སྐད་ཀྱི་རྣམ་བཤད》ཞེས་པ་རྙེད་པར་གྲགས་པས་ཀྱང་གནའ་དུས་ཀྱི་ཕྱི་གླིང་དུ་བརྡ་སྐད་ཀྱི་སྐོར་གླིང་བའི་རིག་པ་འཕེལ་རྒྱུད་ཙུང་རྟོགས་ནུས།

1.1.3 ཐ་སྙད་ཀྱི་གོ་དོན།

དེང་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་མཁས་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་ངེས་ཚིག་བཤད་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་ཡང་། རང་ཅག་བོད་ལ་མཚོན་ན་གནའ་རབས་ནས་ཐ་སྙད་ལ་དཔྱད་པའི་ལྟ་བ་དར་ན་ཡང་ཕྱིས་སྤྱི་ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་དང་བསྟུན་ནས་རིག་པ་དེ་ཆ་ཚང་ཞིང་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་རིག་གཞུང་མ་ལག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཏུ་མ་གྱུར་པས་ཤིན་ཏུ་ཕངས། དེ་ཕྱིར་དེང་རབས་ཀྱི་རང་ཅག་མཁས་པའི་ཁྲོད་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རིག་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནུས་པ་ཆེན་པོ་འདི་བཏོན་ཟེར་ཏེ་གཞན་ལ་ངོམ་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་ཡང་། བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱི་འགྲེལ་བ་དང་འགྲེལ་བཤད་སྐབས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གོ་དོན་བསྟན་པའི་སྐབས་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་པ་ཡང་བསྙོན་དུ་མེད། དེས་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་ངེས་ཚིག་ལ་བོད་གངས་ཅན་པར་སྒྲོན་དུ་བགྲངས་པའི་མཁས་པ་སོགས་སྔ་མ་དག་གི་ལྟ་བ་ལས་གཞན་མེད་ན། འདིར་ཕྱི་རྒྱལ་པའི་མཁས་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་ངེས་ཚིག་བཤད་པར་བརྟགས་ན། དེང་རབས་ཐ་སྙད་རིག་པའི་རིག་གཞུང་གི་གཞི་བཙལ་སའི་ལྟ་བའི་ཁུངས་ལ་ཕྱོགས་བཞི་ཡོད་པར་བཞེད་དེ། གཅིག ཨ་མེ་རི་ཀའི་མཚན་ཉིད་པ་ཕེ་ཨེར་སི་ཡི་ལྟ་བ་དང་། གཉིས། ཧྥ་རན་སིའི་སྒྲ་བ་སོའུ་ཞེས་ཨེར་ཀྱི་ལྟ་བ། གསུམ། འཇར་མན་གྱི་མཚན་ཉིད་པ་ཁ་ཞིས་ཨེར་གྱི་ལྟ་བ། བཞི། དེང་རབས་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟ་བ་བཅས་སོ། དེ་ཡང་ལྟ་ཚུལ་འཐད་ལྡན་གཉིས་དྲངས་ན།

མའོ་ལི་སི་ཞེས་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གོ་དོན་དུ།

"ཐ་སྙད་ཅིག་གིས་དེ་ལས་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་གི་ཚབ་མ (Stands

for or represents) བྱེད་པ་དེ་རེད།”①

ཧྥ་རན་སིའི་ཐ་སྙད་རིག་པའི་མཁས་ཆེན་ལའོ་ལན་・པྭ་ཐེར (R. Borthes) གྱིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གོ་དོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་གསུངས་ཡོད་དེ།

“སྤྱི་ཚོགས་ཡོད་པ་ནས་བཟུང་དངོས་པོའི་བཀོལ་སྤྱོད་ནི་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་བཀོལ་སྤྱོད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཆར་གོས་ཀྱི་བྱེད་ནུས་ནི་ང་ཚོའི་ལུས་ལ་ཆར་ཆུ་མ་འཐོར་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་ཡང་། བྱེད་ནུས་དེ་ཡང་གནམ་གཤིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་མཉམ་བསྲེས་བྱས་པ་རེད”②ཅེས་གསུངས།

དེས་ན་འདིར་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མཁས་པའི་ལྟ་བ་དེ་དག་དང་རང་ཅག་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་ལྟ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཞིབ་ཏུ་བསྡུར་ཏེ་བརྟགས་ནས་ལེགས་པའི་ཆ་བླངས་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཇེ་གསལ་ལ་འགྲོ་ཞིང་དེའི་གོ་དོན་དང་ངེས་ཚིག་ཀྱང་ཚད་ལྡན་དུ་འགྱུར་བས། འདིར་དེ་ལ་བརྟག་པའི་ཁྱལ་བྱེད་པ་ལ།

གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་ལྟ་བ།

《གནས་བརྒྱད་རྩ་བ》③ལས་དྲངས་པའི་ལུང་།

“ཐ་སྙད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་དངོས་པོར་བཏགས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བཏགས་པ་དང་འཇུག་པ་དང་བརྗོད་པར་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་དོ།”

---

① 《ཐ་སྙད་དང་། སྐད་ཆ། སྤྱོད་སྟངས།》ཤོག་གྲངས་4ནང་གསལ།
② 《ཐ་སྙད་རིག་པའི་གནད་བཤད》དུ་གསལ་ལོ།
③ ལྡེ་ཁྲི་འབྲུག་གིས་བརྩམས་པ་དང་བསྒྱུར་བ་གང་ཡིན་ལྟ་ཚུལ་མི་མཐུན་ཡང་དེ་ནི་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་སྒྲ་རིག་པའི་ལྟ་བ་མཚོན་བྱེད་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་འདིར་བཞག་ལ་གནད་ཀྱི་རྟགས་འདི…རྩོམ་པ་པོས་གསར་དུ་བསྣན་པ་ཡིན།

དེང་རབས་ཕྱི་རྒྱལ་པའི་ལྟ་བ།

(1)"ཐ་སྙད་ཅིག་གིས་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་གི་ཚབ་མ་བྱེད་པ་དེ་རེད།"

(2)"སྤྱི་ཚོགས་ཡོད་པ་ནས་དངོས་པོའི་བཀོལ་སྤྱོད་ནི་དངོས་པོའི་ཐ་སྙད་བཀོལ་སྤྱོད་དུ་གྱུར་པ......"

དེ་གཉིས་ལས་ཚིག་གི་སྙིང་པོ་གནད་དུ་བསྡུས་ན་ཐ་སྙད་ནི། མིའི"སྤྱི་ཚོགས་ཡོད་པ་ནས"མི་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་བསམ་དོན་སྟོན་ཚེ། དངོས་ཡོད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཁྲིར་ནས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་དངོས་ཡོད་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་གི"ཚབ་མ"ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ནས་དཔྱད་ན་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པས"དངོས་པོར"ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདི་དག"མེད་པ་ལ"ཡུལ་དང་ཡུན་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་བློ་དང་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཕར"བཏགས་ནས"ཐོགས་ཏེ་རང་གཞན་ཀུན་གྱིས་ཤེས་ཕྱིར"བཀོལ་སྤྱོད"བྱེད་ཐུབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་དོ།

གོང་གི་ཞིབ་བསྡུར་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལ་ཁ་གསལ་ཞིང་གནད་འདུས་པའི་གོ་དོན་གསར་དུ་བཞག་ན་འདི་ལྟར་ཏེ།

ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐ་སྙད་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་དེ་རྟེས་སུ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་ཐོགས་པའི་བདག་ཉིད་བློ་དང་སྒྲ་དང་སྒྱུ་རྩལ་སོགས་ཀྱི་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་མངའ་བ་ཅན་ཞིག་གོ

(འདིའི་མཚན་གཞིའི་དཔེར་བརྗོད་རྣམས་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་དངོས་ཏེ་ས་བཅད་གཉིས་པར་གསལ་བར་བྱ)

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbo